

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu JUDr. Milana Chmelíčka a soudkyň JUDr. Ivy Březinové a JUDr. Lucie Bičákové ve věci

žalobce: **Roman J.**, narozený xxx
bytem xxx, xxx

proti
žalované: **Česká republika – Státní pozemkový úřad,**
se sídlem Husinecká 1024, Praha 3 – Žižkov

o povinnost uzavřít dohodu o vydání pozemků,

k odvolání obou účastníků proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 17. dubna 2020, č.j. 16C 165/2020-109,

takto:

Usnesení soudu I. stupně se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Napadeným usnesením soud I. stupně nařídil předběžné opatření, kterým žalované zakázal nakládání s pozemkem parc.č. xxx v k.ú. xxx, zapsaném v katastru nemovitostí vedeném Katastrálním úřadem pro hl.m.Prahu na LV č. xxx pro katastrální území xxx, obec Praha, když i dále uvedl některé způsoby nakládání, které je zakázáno.(výrok I.). Návrh na zákaz nakládání s dalšími pozemky uvedenými na LV č. xxx v katastru nemovitosti vedeném Katastrem pro hl.m.Prahu, a to pozemky parc.č. xxx, xxx, xxx, xxx, xxx, xxx, xxx, xxx, xxx, xxx, xxx, xxx, xxx, xxx, xxx a xxx soud odmítl (výrok II.). Dále soud i ve výroku III. odmítl ohledně pozemků uvedených ve výroku II. i návrh na vydání předběžného opatření, kde byly konkrétně zakázány určité způsoby nakládání jako prodej, zatížení práva třetích osob, bezúplatný převod, darování a zařazení pozemků.
2. Soud I. stupně svým prvním výrokem návrhu na vydání předběžného opatření vyhověl, když dospěl k závěru, že jsou splněny podmínky pro nařízení navrhovaného předběžného opatření, neboť byl ohledně tohoto pozemku osvědčen nárok na uzavření dohody o vydání pozemku dle zák.č. 229/1991 Sb. o půdě a je i dána naléhavá potřeba zatímní soudní úpravy (§ 76 odst.1 písm.d/ a § 102 občanského soudního řádu – dále jen o.s.ř. Uvedl, že tyto zákonné podmínky jsou splněny, neboť žalobce usiluje o převod náhradních pozemků již delší dobu a k jeho nárokům je přistupováno liknavě, především nebyl řádně přeceněn žalobcův nárok. Je tak osvědčen sám nárok, aby mohl být uspokojen, je dána i naléhavá potřeba zatímní předběžné úpravy.

Shodu s prvopisem potvrzuje Barbora Nevolová

3. Ohledně zbývajících pozemků, ohledně nichž se žalobce domáhal zákazu nakládání, soud I. stupně návrh odmítl, když dovodil, že nebyla řádně složena ve smyslu § 75b o.s.ř. jistota k zajištění náhrady škody nebo jiné újmy, která by předběžným opatřením mohla vzniknout. Soud poukázal na to, že žalobce složil jistotu pouze ve výši 10 000 Kč, požaduje však zákaz nakládání ohledně řady pozemků, jistotu ve výši 10 000 Kč je tedy namíste složit ve vztahu ke každému z pozemků.
4. Proti tomuto usnesení podali odvolání oba účastníci.
5. Žalobce svým odvoláním napadl odmítavé výroky II. a III. napadeného usnesení. Namítal, že dle § 75b o.s.ř. činí základní výše jistoty s výjimkou věcí obchodních vždy pouze 10 000 Kč bez ohledu na předmět sporu. Pokud má soud za to, že v konkrétním případě je tato výše k zajištění možné škody vzniklé předběžným opatřením zjevně nedostatečná, je povinen vyzvat navrhovatele k doplacení této jistoty. K tomu však v dané věci nedošlo. Žalobce navrhl, aby odvolací soud napadené usnesení změnil a návrhu na předběžné opatření vyhověl.
6. Žalovaná podala odvolání do vyhovujícího výroku. Namítala, že podmínky pro zákaz dispozice s pozemkem parc.č. xxx v k.ú. xxx nebyly splněny, neboť žalobce svůj nárok neosvědčil. Je tomu tak proto, že postup žalované nebyl liknavý. Liknavost lze vztahovat nikoli k období rozhodnutí o restitučním nároku, ale až k dalšímu řízení týkajícímu se k vydávání konkrétních pozemků. Ani tehdy však k liknavému postupu nedošlo. Především žalobce se nikdy nezúčastnil žádného nabídkového řízení, ale také nevyvinul odpovídající snahu, k přecenění svého nároku. Ten byl oceněn v roce 2006, ale až v roce 2017, tedy 11 let poté, si žalobce nechal sám vypracovat znalecký posudek. Žalovaná tedy navrhla, aby odvolací soud usnesení soudu I. stupně v prvním výroku změnil a návrh na vydání předběžného opatření zamítl.
7. Odvolací soud na základě podaných odvolání přezkoumal napadené usnesení dle § 212a odst. 6 o.s.ř. a aniž nařizoval jednání (§ 214 odst.2 písm.c/ o.s.ř.) dospěl k závěru, že nejsou dány podmínky pro konečné rozhodnutí ve věci.
8. Zaprvé je správná odvolací námitka žalobce, že ve věcech, které se netýkají sporů mezi podnikateli při jejich podnikatelské činnosti (tzv. věci obchodní) činí jistota zásadně pouze 10 000 Kč bez ohledu na předmět sporu. Dospěje-li však předseda senátu k závěru, že složená jistota zjevně nepostačuje k zajištění případné náhrady škody nebo jiné újmy, která by vznikla předběžným opatřením, vyzve navrhovatele bezodkladně, aby do 3 dnů složil doplatek jistoty ve výši, kterou stanoví s přihlédnutím k okolnostem případu. Soud I. stupně takto nepostupoval, výzva učiněná dle § 75b odst. 1 o.s.ř. v dané věci chybí a pro odmítnutí návrhu tak nebyly splněny zákonné podmínky.
9. Důvodné je ovšem i odvolání žalované. Postup, kdy se osoba oprávněná dle zák.č. 229/1991 Sb. přímo domáhá toho, aby soud uložil českému státu, za nějž jedná příslušná organizační složka, povinnost k uzavření dohody o vydání konkrétního pozemku, je postupem v zásadě výjimečným, nicméně při splnění judikaturou dovozených podmínek oprávněným se jedná o postup přípustný. (nálezná pléna Ústavního soudu sp.zn. Pl ÚS 6/05 či rozsudek velkého senátu Nejvyššího soudu sp.zn. 31Cdo 3767/2009, publikovaný ve Sbírce soudních rozhodnutí, jako Rc 62/2010). Je tomu

tehdy, jestliže byl postup státu při uspokojování restitučního nároku liknavý, diskriminační, nebo nesoucí znaky libovůle. Takové posouzení však lze udělat tehdy, jestliže nárok oprávněné osoby nebyl uspokojen i přes její aktivní přístup snažící se o uspokojení jejího nároku.

10. Ovšem právě právě proto, že se v případě soudních dohod o vydání konkrétního pozemku jedná o výjimku z pravidla, na kterou není bez dalšího nárok (viz. např. usnesení sp.zn. IV ÚS 1973/19), musí být závěr o liknavém postupu státu a aktivním přístupu osoby oprávněné dle zák.č.229/1991 Sb. postaven najisto. I s přihlédnutím k nesprávnému postupu žalované, která dosud nezohlednila stavební charakter odňatého pozemku, závěr, že se v dané věci skutečně o liknavý postup státu při vydání náhradního pozemku jednalo, však na základě kusého zdůvodnění usnesení soudu I. stupně zatím učinit nelze. Soud I. stupně pouze konstatoval, že žalobce požádal o přecenění svého nároku (s tím, že na odňatý pozemek je třeba hledět jako na pozemek stavební) v roce 2018 a žalovaná nereagovala (dle žaloby žádost z 29. 5., odpověď z 30.7., další žádosti z 3.9. a 27.9.2018). Bez dalšího konkrétního posouzení však pouze z této skutečnosti, tedy že přes aktivity žalobce svou délkou nepřesahující rok a půl nebyl dosud jeho nárok uspokojen, nelze dovodit, že žalobou uplatněný nárok je osvědčen. V odůvodnění usnesení soudu I. stupně chybí posouzení dlouhodobé nečinnosti žalobce od roku 2006 do roku 2018 a to zejména ve vztahu k přecenění jeho pozemku, když i s ohledem na judikaturu mimo jiné zmíněnou i v žalobě, dřívější aktivity nic nebránilo. Soud neuvedl, proč přes pasivitu žalobce při uplatňování jeho nároku, lze právě v dané konkrétní věci jeho důvodnost žaloby dovodit. Rovněž je namístě se zabývat podrobněji i aktivitou žalované, tedy tím, zda v nabídkových řízeních byly nabízeny pozemky, které mohly nárok žalobce uspokojit, zde je naopak důkazní břemeno na žalované, stejně jako u zdůvodnění její nečinnosti při přecenění pozemku. Pro úplnost odvolací soud dodává, že je mu znám závěr vyslovený mezi týmiž účastníky v rozsudku zdejšího soudu sp.zn. 55 Co 366/2019, že postup při uspokojení nároku žalobce liknavý byl. Tímto závěrem však vázán v tomto řízení odvolací soud není, když dle jeho přesvědčení takový závěr dosud učinit nelze. Závěr soudu I. stupně odůvodňující vyhovující výrok I. tak hodnotí odvolací soud jako předčasný, neboť jeho zdůvodnění je neúplné a tedy i nepřezkoumatelné
11. Odvolací soud rovněž konstatuje, že situace, kdy rozloha náhradních pozemků, protože se nejedná o pozemky stavební, mnohonásobně přesahuje rozlohu pozemku odňatého, ani dle právní úpravy není žádoucí, mimo jiné i proto, že náhradní pozemky dle právní úpravy by měly kvalitativní i kvantitativní parametry, odpovídající pozemku odňatému. (§ 8 odst. 5 zák. č. 284/1991 Sb., ve znění účinném od 8. 9. 1997, předtím ještě výslovněji § 8 odst.4 téhož zák.) Jako spravedlivé a rozumné uspořádání poměrů státu a oprávněné osoby se pak jeví kombinace naturální a finanční náhrady, tedy ona část nároku, která nebyla uspokojena poskytnutím náhradního pozemku srovnatelné výměry, by měla být nahrazena finančně. Zda se v dané věci jedná již o tento případ a v jaké míře, však přísluší opět posoudit soudu I. stupně.
12. Závěrem i odvolací soud uvádí, že soud je i při návrhu na předběžné opatření vázán návrhem, tato vázanost však neznamená dle ustálené judikatury vázanost doslovný zněním. Pojem „nakládat s věcí“ v sobě zahrnuje jakýkoli (i částečný) převod práva k věci, lze tedy konstatovat, že konkrétní způsoby zákazu nakládání uvedené v návrhu na předběžné opatření i ve výroku I. a III. rozsudku soudu I. stupně byly uvedeny nadbytečně.

13. Odvolací soud výše uvedené tedy shrnuje tak, že podmínky pro částečně odmítnutí návrhu nebyly splněny, což znamená bez dalšího nutnost zrušení usnesení soudu I. stupně ve výrocích II. a III., neboť odvolací soud nemůže v případě procesního rozhodnutí posuzovat důvodnost nároku ve věci samé. Stejně tak jsou za užití § 219a odst. 1 písm. b) o.s.ř. splněny podmínky pro zrušení napadeného usnesení i ohledně výroku I. Ve vztahu k celému usnesení odvolací soud rovněž za užití § 221 odst. 1 písm. a) o.s.ř. rozhodl tak, že se věc vrací soudu I. stupně k dalšímu řízení.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné.

Praha 22. června 2020

JUDr. Milan Chmelíček v.r.
předseda senátu